

ARCHEOLOGIE

FACULTEIT DER ARCHEOLOGIE

UNIVERSITEIT LEIDEN

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0734

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING ARCHEOLOGIE EN DE MASTEROPLEIDING ARCHEOLOGIE VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	6
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	25
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	26
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	31
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	32
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	33

Dit rapport is vastgesteld op 10-02-2020

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING ARCHEOLOGIE EN DE MASTEROPLEIDING ARCHEOLOGIE VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Archeologie

Naam van de opleiding:	Archeologie
CROHO-nummer:	56703
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	- World Archaeology - Heritage and Society
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/05/2020

Masteropleiding Archeologie

Naam van de opleiding:	Archeologie
CROHO-nummer:	60805
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	- Applied Archaeology - Global Archaeology - Heritage and Museum Studies - Archaeological Sciences
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Engels
Vervaldatum accreditatie:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Archeologie aan de Faculteit der Archeologie van de Universiteit Leiden vond plaats op 26 en 27 september 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit Leiden
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 17 juni 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Archeologie en de masteropleiding Archeologie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. M.A.E. (Marc) De Bie, professor in Prehistorie, verbonden aan de vakgroep Kunstwetenschappen en Archeologie van de Vrije Universiteit Brussel (België) [voorzitter],
- Prof. dr. J. (Jan) Driessen, professor in de Griekse Archeologie, verbonden aan het Departement Archeologie en Kunstwetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. F. (Fleur) Kemmers, professor in Coinage and Money in the Graeco-Roman World aan Goethe University Frankfurt am Main (Duitsland);
- Dr. M.P.W. (Martin) Meffert, provinciaal archeoloog en senior policy advisor Cultural Heritage bij de provincie Noord-Brabant;
- J. (Jelke) Take, derdejaars bachelorstudent Archeologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Het panel werd ondersteund door Anke van Wier MA, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Archeologie aan de Faculteit der Archeologie van de Universiteit Leiden was onderdeel van de visitatiegroep Archeologie. Van september tot en met oktober 2019 beoordeelde het panel in totaal acht opleidingen aan vier universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen.

Het cluster Archeologie heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Anke van Wier MA, begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Anke van Wier en drs. R.L. (Renate) Prenen traden op als secretaris in het cluster Archeologie.

Tijdens de visitatie van Archeologie werd het panel ondersteund door Anke van Wier. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. M.A.E. (Marc) De Bie, professor in Prehistorie, verbonden aan de vakgroep Kunstwetenschappen en Archeologie van de Vrije Universiteit Brussel (België) [voorzitter];
- Prof. dr. J. (Jan) Driessen, professor in de Griekse Archeologie, verbonden aan het Departement Archeologie en Kunstwetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. F. (Fleur) Kemmers, professor in Coinage and Money in the Graeco-Roman World aan Goethe University Frankfurt am Main (Duitsland);
- Dr. M.P.W. (Martin) Meffert, provinciaal archeoloog en senior policy advisor Cultural Heritage bij de provincie Noord-Brabant;
- Dr. S. (Stijn) Arnoldussen, universitair docent op het gebied van de Late Prehistorie aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. A. (Astrid) van Oyen, assistant professor in Classical Archaeology aan het Department of Classics van Cornell University (Verenigde Staten);
- Dr. P. (Peter) Jongste, stafdocent HBO Archeologie bij Hogeschool Saxion en zelfstandig projectleider voor Jongste Projectmanagement & Advies;
- Dr. L.I. (Laura) Kooistra, senior KNA-specialist Archeobotanie bij BIAX Consult, onderzoeks- en adviesbureau voor biologische archeologie en landschapsreconstructie;

- J. (Jelke) Take, derdejaars bachelorstudent Archeologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- S. (Stefan) Weijgertse BA, masterstudent Digital Archaeology aan de Universiteit Leiden [student-lid].

Vorbereiding

Op 10 mei 2019 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitaties. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 17 juni 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Universiteit Leiden ontving QANU de zelfevaluatie rapporten van de opleidingen en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van 15 eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen.

QANU heeft, in overleg met de panelvoorzitter, voor de bacheloropleiding 15 eindwerken geselecteerd uit een totaal van 96 over de periode 2017-2018. De opleiding kende ten tijde van de visitatie twee tracks: *World Archaeology* en *Heritage and Society*. Omdat deze tracks pas sinds 2017 ingevoerd zijn, konden deze niet worden meegenomen in de scriptieselectie. Er is wel rekening gehouden met variatie in onderwerpkeuze, begeleiding en beoordeling. Voor de masteropleiding selecteerde QANU, wederom in overleg met de panelvoorzitter, 15 eindwerken uit een totaal van 149 uit de periode 2016-2018. De masteropleiding kende ten tijde van de visitatie vier specialisaties, *Applied Archaeology*, *Archaeological Science*, *Heritage and Museum Studies* en *Global Archaeology*. Deze tracks zijn in 2019 ingevoerd en konden derhalve niet worden meegenomen in de scriptieselectie. Wel is er rekening gehouden met variatie in onderwerpkeuze, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan de Universiteit Leiden vond plaats op 26 en 27 september 2019. Voorafgaand aan en tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin hij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en/of een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig was/waren;
2. De coördinator was aanwezig bij de start van elk visitatiebezoek in het cluster en het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan een collega binnen QANU voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Bacheloropleiding Archeologie

Beoogde leerresultaten

Het panel concludeert dat de bacheloropleiding Archeologie van de Universiteit Leiden is ingebed in een sterk en onafhankelijk instituut. Het ziet duidelijke voordelen in de plaatsing in de onafhankelijke Faculteit der Archeologie. De opleiding gebruikt 'leren onderzoeken' als leidraad, en vult dit in binnen een interdisciplinaire en internationale onderwijs- en onderzoeksomgeving.

De twee afstudeerrichtingen die de bacheloropleiding sinds 2017 kent, *World Archaeology* en *Heritage and Society*, hebben beide een helder profiel in de ogen van het panel. Het waardeert de reflectiviteit die uit deze specialisaties spreekt richting het werkveld en maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

De uitsplitsing van de eindtermen voor de twee specialisaties in de bacheloropleiding kan op de goedkeuring van het panel rekenen. Het stelt dat de beoogde leerresultaten voor deze opleiding helder, realistisch en passend voor een academische opleiding zijn. De expliciete koppeling aan de Dublin-descriptoren garandeert tevens het bachelorniveau.

Onderwijsleeromgeving

Het panel is positief over de opzet van het onderwijsprogramma, dat naast een duidelijke opbouw een heldere structuur kent. Deze opzet ondersteunt studenten om de beoogde leerresultaten te behalen. Het panel stelt dat de opleiding een goede balans biedt tussen het verkrijgen van een brede basis in de archeologie en ruimte voor specialisatie. Ook concludeert het panel dat de opleiding studenten op passende wijze stimuleert kritisch te reflecteren.

Het panel vraagt zich af voor de bacheloropleiding of de keuze voor de afstudeerrichting niet te vroeg komt, omdat deze al voordat studenten ervaring opdoen met archeologisch veldwerk gemaakt moet worden. Het panel zou graag zien dat ook de studenten die de afstudeerrichting *Heritage and Society* kiezen, in ieder geval éénmaal in hun opleiding betrokken worden bij archeologisch veldwerk.

Studenten volgen college in kleine groepen en zijn tevreden. Het nieuwe onderwijsmodel van de bacheloropleiding is volgens het panel een geslaagde verandering. Het gebruik van digitale onderwijsvormen is goed opgenomen in de opleiding. De staf van de opleiding is uitstekend volgens het panel. Het waardeert de nadruk die de opleiding legt op het geven van onderwijs.

Het panel kan zich volledig vinden in de keuze om het onderwijs in de opleiding in het Engels aan te bieden. Het is tevens positief over de geboden mogelijkheid voor eerstejaars bachelorstudenten om vakken in het Nederlands te volgen. Het panel prijst de opleiding voor de manier waarop ze de diversiteit aan stafleden en studenten inzet en dit tot een levendige *learning community* maakt.

De voorzieningen van de opleiding zijn zeer goed te noemen en daarmee zonder meer toereikend. Het gebouw van de Faculteit der Archeologie zet studenten aan tot studeren óp de faculteit in plaats van thuis of in de bibliotheek en beschikt over *state of the art* collecties en laboratoria.

Het panel oordeelt dat de opleiding studeerbaar is, maar dat studenten vaak uitlopen met hun studie. Dit is deels door activiteiten die ze naast hun studie ondernemen, maar het panel vraagt de opleidingen ook scherp te blijven op vertraging in de scriptietrajecten en de verwachtingen voor het bachelorniveau correct te blijven communiceren.

Toetsing

De toetsing binnen de opleiding is in lijn met het facultaire toetsbeleid. De opleiding heeft een duidelijk toetsplan waarin de vakleerdoelen worden gekoppeld aan de beoogde leerresultaten van de opleiding, en per vak zijn uitgewerkt in toetsdossiers. Het panel heeft een zeer goede indruk gekregen van het systeem van toetsing binnen de opleiding. De opleiding maakt gebruik van een brede variëteit aan toetsvormen die passen bij het niveau en de vakinhoud. Het panel waardeert de

progressie in de gebruikte toetsvormen over de leerjaren heen. Het panel zou wel graag zien dat de toetsing van academische vaardigheden ook structureler wordt ingebed in de verschillende vakken.

Het panel concludeert dat het afstudeertraject van de opleiding zonder meer voldoet. Het waardeert de toegenomen nadruk op *timemanagement* in dit traject. Tevens stelt het panel dat de beoordelingswijze van de eindwerken goed functioneert. Het systeem met de twee—waar nodig drie—lezers is goed ingericht. Het panel stelde vast dat de beoordelingen in een enkel geval wat streng zijn.

De toetsing van de toetsing, zoals belegd bij de examencommissie, werkt uitstekend in de opleiding. De commissie is professioneel en ziet op uitstekende wijze toe op de kwaliteit van de toetsing in de archeologieopleiding. Het proactieve werk van de commissie en onder andere de onafhankelijke onderzoeken die worden uitgevoerd zijn zeer sterke punten. Ook het beleid rondom plagiaat en de ondersteuning die geboden wordt rondom digitaal toetsen kunnen op de goedkeuring van het panel rekenen. Het panel ondersteunt de commissie in haar wens om op korte termijn kalibratiesessies voor de beoordeling van de eindwerken te organiseren.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel constateert dat de gelezen eindwerken van de bacheloropleiding Archeologie in alle gevallen het niveau halen dat verwacht mag worden. Enkele eindwerken waren van zeer hoge kwaliteit. De doorstroom vanuit de bacheloropleiding naar ofwel een masteropleiding, ofwel het werkveld, voldoet ook in de ogen van het panel.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Archeologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

Masteropleiding Archeologie

Beoogde leerresultaten

Het panel concludeert dat de masteropleiding Archeologie van de Universiteit Leiden is ingebed in een sterk en onafhankelijk instituut. Het ziet duidelijke voordelen in de plaatsing in de onafhankelijke Faculteit der Archeologie. De opleidingen gebruikt 'leren onderzoeken' als leidraad, en vult dit in binnen een interdisciplinaire en internationale onderwijs- en onderzoeksomgeving.

Het panel waardeert de transitie die de masteropleiding op dit moment doormaakt, waarin de opleiding van 13 naar 4 afstudeerrichtingen is gegaan. Het panel is zeer te spreken over het profiel van de richtingen *Applied Archaeology*, *Archaeological Science* en *Heritage and Museum Studies*, maar adviseert de opleiding om het profiel van de richting *Global Archaeology* verder te concretiseren.

De masteropleiding werkt op dit moment met één set eindtermen voor de gehele opleiding. Ze werkt momenteel ook aan het formuleren van aanvullende criteria en eindtermen per specialisatie. Het panel adviseert de opleiding hierbij om inderdaad ruimte en flexibiliteit in de eindtermen te bewaren voor studenten die zich liever spatio-temporeel dan methodisch specialiseren.

Onderwijsleeromgeving

Het panel is positief over de opzet van het onderwijsprogramma, dat naast een duidelijke opbouw een heldere structuur kent. Deze opzet ondersteunt studenten om de beoogde leerresultaten te behalen. Het panel stelt dat de opleiding een goede balans biedt tussen het verkrijgen van een brede basis in de archeologie en ruimte voor specialisatie. Ook concludeert het panel dat de opleiding studenten op passende wijze stimuleert kritisch te reflecteren.

Drie van de vier specialisaties van de masteropleiding, namelijk de richtingen *Global Archaeology*, *Archaeological Science* en *Heritage and Museum Studies*, waren nog volop in ontwikkeling op het moment van de visitatie. De richting *Applied Archaeology*, die samen met de Hogeschool Saxion is vormgegeven was al verder ontwikkeld. Het panel heeft vertrouwen in de ideeën van staf en opleidingsmanagement over de opbouw en vormgeving van de programma's van de overige richtingen.

Studenten volgen college in kleine groepen en zijn tevreden. De gehanteerde onderwijsvormen in de masteropleiding met een sterke focus op onderzoek, zijn passend in de ogen van het panel. Het gebruik van digitale onderwijsvormen is goed opgenomen in de opleiding. De staf van de opleiding is uitstekend volgens het panel. Het waardeert de nadruk die de opleiding legt op het geven van onderwijs.

Het panel kan zich volledig vinden in de keuze om het onderwijs in de opleiding in het Engels aan te bieden. Het panel prijst de opleidingen voor de manier waarop ze de diversiteit aan stafleden en studenten inzetten en dit tot een levendige *learning community* maken.

De voorzieningen van de opleidingen zijn zeer goed te noemen en daarmee zonder meer toereikend. Het gebouw van de Faculteit der Archeologie zet studenten aan tot studeren óp de faculteit in plaats van thuis of in de bibliotheek en beschikt over *state of the art* collecties en laboratoria.

Het panel oordeelt dat de opleiding studeerbaar is, maar dat studenten vaak uitlopen met hun studie. Dit is deels door activiteiten die ze naast hun studie ondernemen, maar het panel vraagt de opleidingen ook scherp te blijven op vertraging in de scriptietrajecten en de verwachtingen voor het masterniveau correct te blijven communiceren. De studeerbaarheid voor studenten uit de februari-instroom nog beter.

Toetsing

De toetsing binnen de archeologieopleiding is in lijn met het facultaire toetsbeleid. De opleiding heeft een duidelijk toetsplan waarin de vakleerdoelen worden gekoppeld aan de beoogde leerresultaten van de opleiding, en per vak zijn uitgewerkt in toetsdossiers. Het panel heeft een zeer goede indruk gekregen van het systeem van toetsing binnen de opleiding. De opleiding maakt gebruik van een brede variëteit aan toetsvormen die passen bij het niveau en de vakinhoud. Het panel zou wel graag zien dat de toetsing van academische vaardigheden ook structureler wordt ingebed in de verschillende vakken.

Het panel concludeert dat het afstudeertraject van de opleiding zonder meer voldoet. Het waardeert de toegenomen nadruk op *timemanagement* in dit traject. Tevens stelt het panel dat de beoordelingswijze van de eindwerken goed functioneert. Het systeem met de twee –waar nodig drie–lezers is goed ingericht. Het panel stelde vast dat de beoordelingen in een enkel geval wat streng zijn.

De toetsing van de toetsing, zoals belegd bij de examencommissie, werkt uitstekend in de opleiding. De commissie is professioneel en ziet op uitstekende wijze toe op de kwaliteit van de toetsing in de archeologieopleiding. Het proactieve werk van de commissie en onder andere de onafhankelijke onderzoeken die worden uitgevoerd zijn zeer sterke punten. Ook het beleid rondom plagiaat en de ondersteuning die geboden wordt rondom digitaal toetsen kunnen op de goedkeuring van het panel rekenen. Het panel ondersteunt de commissie in haar wens om op korte termijn kalibratiesessies voor de beoordeling van de eindwerken te organiseren.

Gerealiseerde leerresultaten

De gelezen eindwerken van de masteropleiding tonen aan dat studenten de beoogde eindtermen behalen. Enkele eindwerken waren van zeer hoog niveau, deze zouden met enige aanpassing gepubliceerd kunnen worden in de vakbladen. De afgestudeerden van de masteropleiding komen over het algemeen goed terecht. De hoge doorstroom naar promotietrajecten spreekt volgens het panel voor de kwaliteit van de opleiding. Kritiek op de aansluiting van de opleiding op de arbeidsmarkt wordt ter harte genomen in de herziening van deze opleiding, en het panel vertrouwt erop dat de vernieuwde masteropleiding deze aansluiting zal optimaliseren.

Masteropleiding Archeologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, Prof. dr. Marc De Bie, en de secretaris, Anke van Wier MA, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 10-02-2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

De Leidse archeologieopleidingen zijn ondergebracht in een eigen Faculteit der Archeologie. Deze faculteit biedt drie opleidingen aan: de bacheloropleiding Archeologie, een masteropleiding Archeologie en een onderzoeksmaster *Archaeology*. Deze beoordeling richt zich op de eerste twee van deze opleidingen.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De Leidse Faculteit der Archeologie is een instituut dat op onderzoeksgebied internationale bekendheid geniet. Het vakgebied wordt binnen de faculteit vanuit verschillende disciplines benaderd, waarbij de faculteit streeft naar interdisciplinariteit tussen de geesteswetenschappen, de sociale wetenschappen en de natuurwetenschappen. De opleidingen archeologie zijn ook ingericht vanuit dit streven naar een interdisciplinaire benadering. Het panel heeft gezien dat het onderwijs op de faculteit een sterke binding met het onderzoek heeft. Dit leidt ertoe dat beide programma's worden gekenmerkt door een brede visie op het vakgebied en het werkveld, dat studenten met diverse interesses een plaats kunnen vinden binnen de opleidingen en dat het onderwijs op een dynamische wijze is ingericht. In beide opleidingen vormt 'leren onderzoeken' de leidraad. Ook biedt de inbedding van de opleidingen in de eigen archeologiefaculteit duidelijke voordelen in de ogen van het panel. Het biedt de opleidingen vrijheid om autonoom te handelen en het verschaft ze daadkracht om snel verbeteringen door te voeren.

Profiel van de opleidingen

De bacheloropleiding Archeologie wordt volgens het panel gekenmerkt door een sterk internationaal en interdisciplinair karakter en een sterke verwevenheid met het lopende onderzoek van de faculteit. De opleiding kent sinds 2017 twee verschillende specialisaties; de richting *World Archaeology* die zich richt op het aanleren van de methoden en technieken van archeologisch veldwerk en de analyse en interpretatie van archeologische sporen, en de richting *Heritage and Society* waarin studenten zich richten op de erfgoedaspecten van de archeologische praktijk en de theorie en methoden om erfgoedonderzoek uit te voeren.

Het panel waardeert de mogelijkheden tot specialisatie die de opleiding hiermee al op bachelorniveau biedt. Door deze twee duidelijke afstudeerrichtingen verhoudt de opleiding zich goed tot maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen in het veld. Het panel apprecieert dat de specialisatie *Heritage and Society*, en in mindere mate ook de richting *World Archaeology*, duidelijk aandacht besteedt aan de maatschappelijke context waarin de archeologie opereert. Hiermee toont de opleiding zich responsief ten opzichte van de behoeften van de arbeidsmarkt voor afgestudeerde archeologen. Het panel ziet echter nog ruimte voor verdere concretisering van de arbeidsmarktperspectieven voor studenten die zich direct na het afronden van de specialisatie *Heritage and Society* op de arbeidsmarkt willen begeven. Het panel acht deze perspectieven wel duidelijk voor de richting *World Archaeology*, mede door het meer traditioneel archeologische profiel van deze specialisatie.

Het panel trof een masteropleiding aan die duidelijk in transitie is; op 1 september 2019 is de opleiding gestart met vier nieuwe afstudeerrichtingen, een clustering vanuit 13 oorspronkelijke specialisaties. Hierbij is de specialisatie *Applied Archaeology*, een afstudeerrichting die is vormgegeven in een samenwerkingsverband met de Hogeschool Saxion, het meest gevorderd in het omvormingsproces. De andere drie richtingen, *Global Archaeology*, *Archaeological Science* en

Heritage and Museum Studies, bevatten op dit moment nog veel elementen van de oude specialisaties, maar zullen de komende jaren ook inhoudelijk worden herzien. Drie van de vier richtingen leiden op tot een *Master of Arts* en studenten die de specialisatie *Archaeological Science* afronden mogen zich na afloop *Master of Science* noemen.

De transitie die de masteropleiding doormaakt kan op de goedkeuring van het panel rekenen. Het stelt dat de herziening duidelijk is ingegeven door ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in het wetenschappelijke veld van de archeologie. Het panel heeft tijdens het locatiebezoek meegedacht met de opleiding over de invulling van de vier specialisaties. Het stelt dat de ambitie voor de richtingen *Applied Archaeology*, *Archaeological Science* en *Heritage and Museum Studies* duidelijk is, maar adviseert de opleiding om de afstudeerrichting *Global Archaeology* nog verder te concretiseren. De opleiding beschrijft in de zelfevaluatie dat in deze specialisatie grote vragen als migratie, urbanisatie of klimaatverandering vanuit een archeologisch perspectief bestudeerd worden. Hierbinnen biedt de opleiding studenten de ruimte om zich te specialiseren op specifieke regio's en tijdsvakken. Het panel apprecieert dat de opleiding archeologiestudenten erop voorbereidt een relevante stem te kunnen hebben in grote actuele thema's. Tegelijk zou het graag zien dat deze afstudeerrichting de uitstroombmogelijkheden op de arbeidsmarkt wat specifiekere formuleert.

Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Archeologie hanteert sinds 2017 voor het nieuwe curriculum ook een vernieuwde set eindtermen. Deze nieuwe eindtermen zijn geformuleerd aan de hand van de Dublin-descriptoren. Het panel waardeert dat de opleiding, naast een algemeen deel, ook specifieke beoogde leerresultaten voor de beide afstudeerrichtingen heeft geformuleerd. De eindtermen voor de richting *World Archaeology* zijn geënt op het uitvoeren van veldwerk en archeologisch onderzoek, waar de eindtermen voor *Heritage and Society* betrekking hebben op erfgoedonderzoek. Het panel complimenteert de opleiding met deze heldere set beoogde leerresultaten, waarin de herijking van de opleiding adequaat is vertaald in realistisch geformuleerde doelen.

De masteropleiding Archeologie werkt met één set eindtermen voor alle afstudeerrichtingen, maar werkt op dit moment ook aan het formuleren van specifieke eindtermen voor de verschillende afstudeerrichtingen. Het panel stelt dat de huidige eindtermen zonder meer voldoen wat niveau en oriëntatie van de opleiding betreft. Het panel vraagt de opleiding om bij het uitsplitsen per afstudeerrichting, hierbij ook ruimte en flexibiliteit in de eindtermen te bewaken voor studenten die zich liever in een specifieke regio of tijdvak specialiseren. Het ziet namelijk binnen het voorgestelde masterprogramma veel mogelijkheid voor studenten om zich te specialiseren op verschillende methoden en technieken, maar stelt dat ook spatio-temporele specialisten noodzakelijk zijn in het werkveld. Tevens zal dit bijdragen aan een blijvende herkenbaarheid binnen de internationaal archeologische wereld die is samengesteld uit spatio-temporele disciplines.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de bachelor- en masteropleiding Archeologie van de Universiteit Leiden zijn ingebed in een sterk en onafhankelijk instituut. Het ziet duidelijke voordelen in hun plaatsing in de onafhankelijke Faculteit der Archeologie. Beide opleidingen gebruiken 'leren onderzoeken' als leidraad, en vullen dit in binnen een interdisciplinaire en internationale onderwijs- en onderzoeksomgeving.

De twee afstudeerrichtingen die de bacheloropleiding sinds 2017 kent, *World Archaeology* en *Heritage and Society*, hebben beide een helder profiel in de ogen van het panel. Het waardeert de reflectiviteit die uit deze specialisaties spreekt richting het werkveld en maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen. Het panel waardeert ook de transitie die de masteropleiding op dit moment doormaakt, waarin de opleiding van 13 naar 4 afstudeerrichtingen is gegaan. Het panel is zeer te spreken over het profiel van de richtingen *Applied Archaeology*, *Archaeological Science* en *Heritage and Museum Studies*, maar adviseert de opleiding om het profiel van de richting *Global Archaeology* verder te concretiseren.

De uitsplitsing van de eindtermen voor de twee specialisaties in de bacheloropleiding kan op de goedkeuring van het panel rekenen. Het stelt dat de beoogde leerresultaten voor deze opleiding helder, realistisch en passend voor een academische opleiding zijn. De expliciete koppeling aan de Dublin-descriptoren garandeert tevens het bachelorniveau. De masteropleiding werkt op dit moment nog met één set eindtermen voor de gehele opleiding, maar hoopt binnenkort nieuwe eindtermen te formuleren die zijn uitsplitst voor de verschillende afstudeerrichtingen. Het adviseert de opleiding hierbij om ruimte en flexibiliteit in de eindtermen te bewaren voor studenten die zich liever spatio-temporeel dan methodisch specialiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma bacheloropleiding Archeologie

De driejarige bacheloropleiding Archeologie bestaat uit zes semesters (180 EC) en kent een instroom van ongeveer 100 tot 110 studenten per jaar. Het curriculum is opgebouwd rondom vijf leerlijnen; *World Archaeology*, *Heritage and Society*, *Archaeological Science*, Professionele vaardigheden en Academische vaardigheden. Deze leerlijnen worden gevolgd door studenten van beide specialisaties, studenten uit de afstudeerrichting *Heritage and Society* volgen dus ook vakken uit de leerlijn *World Archaeology* en omgekeerd. De twee specialisaties *Heritage and Society* en *World Archaeology* zijn een verdieping van de betreffende leerlijnen.

Studenten van beide afstudeerrichtingen volgen 90 EC van hun onderwijs gezamenlijk, 60 EC binnen de gekozen specialisatie en hebben in het eerste semester van het derde studiejaar ruimte voor een minor van 30 EC. In deze minorruimte kunnen studenten onderwijs binnen de Universiteit Leiden volgen, maar ook bij andere Nederlandse of buitenlandse universiteiten. Ook kunnen excellente studenten een *honours* programma van 30 EC volgen. Het programma biedt veel ruimte voor stages en veldwerk, 20 EC voor studenten uit de richting *World Archaeology* en 15 EC voor studenten met de specialisatie *Heritage and Society*. Studenten uit de eerste groep voeren voornamelijk archeologisch veldwerk uit, studenten uit de tweede afstudeerrichting doen vaker een antropologische variant. Ook biedt de opleiding een ruime keuze uit seminars waarin studenten onder andere hun interesse in spatio-temporele onderwerpen kunnen verdiepen. Het panel vernam uit de gesprekken met studenten dat de seminars zeer gewaardeerd worden.

Studenten kiezen aan het einde van het eerste semester van de opleiding voor een van de twee specialisaties. Na deze keuze vangen de studenten *World Archaeology* aan met het uitvoeren van archeologisch veldwerk in de *Fieldschool 1*. Studenten *Heritage and Society* starten met vakken die samen met de Leidse opleiding Culturele Antropologie worden aangeboden. Het panel vraagt zich echter af of deze keuze, voorafgaand aan het opdoen van archeologische veldervaring niet te vroeg komt. Het waardeert het streven van de opleiding om studenten die fysiek niet in staat zijn tot het uitvoeren van veldwerk, toch een mogelijkheid tot het afronden van een opleiding Archeologie te bieden. Toch zou het panel graag zien dat ook studenten van de richting *Heritage and Society* betrokken worden bij archeologisch veldwerk. Deze studenten zouden bijvoorbeeld ingezet kunnen worden in de verwerking van de vondsten uit het veld of de publieksvoorlichting rondom de opgraving. Het panel acht dit van belang omdat inzichten in de praktische zijde van de archeologie essentieel zijn voor het behandelen van maatschappelijke- en erfgoedvraagstukken.

Het onderwijsprogramma van de bacheloropleiding is opgezet volgens de Leidse universitaire 100-400 niveau-indeling. Studenten worden volgens dit model geleid van een inleidend niveau (100), via een niveau dat uitgaat van een meer autonome studiehouding (200), naar een gevorderd niveau (300). Ze sluiten vervolgens hun bacheloropleiding af met een zelfstandig te verrichten eindwerkstuk of een cursus op gespecialiseerd-verdiepend niveau (400). Deze indeling maakt het mogelijk om de niveauvereisten voor gevolgde cursussen te objectiveren. Het panel is te spreken over de indeling, opbouw en diepgang van het bachelorprogramma. Het stelt dat het onderwijsprogramma van de opleiding op logische en duidelijke wijze is opgesteld. Het panel prijst de opleiding om de zorgvuldige herziening die is uitgevoerd, waarbij een zeer coherent programma is samengesteld. Ook is het panel tevreden over de goede aansluiting van de eindtermen op de verschillende onderwijsmodules. De oriëntatie van het programma is passend in de ogen van het panel. Studenten worden vanaf het begin van de opleiding uitgedaagd om kritisch op de materie te reflecteren. Ook de aandacht voor zowel academische als professioneel/praktische vaardigheden komt goed naar voren. Het panel adviseert de opleiding om blijvend aandacht te besteden aan de formele kant van de academische vaardigheden; het trof in de bestudeerde scripties regelmatig slordige bronvermeldingen aan.

Het afstudeertraject loopt parallel aan een aantal verdiepende vakken op het gebied van academische vaardigheden en archeologische theorie. Vanaf het collegejaar 2019-2020 is er een nieuw scriptietraject van start gegaan, waarbij de opleiding meer aandacht besteedt aan onderzoeksvaardigheden en schrijfvaardigheid. De nieuwe cursus *Research Design* zorgt ervoor dat studenten stapsgewijs een goed gedefinieerd en afgebakend onderzoeksplan opstellen. Hoewel alle eindwerken individueel geschreven worden, zijn studenten ingedeeld in *thesis tutorials* waar ze feedback ontvangen van *peers*. In deze tutorials wordt de groep als geheel begeleid bij de verschillende stappen van het onderzoeksproces. Ook presenteren studenten hun voortgang in deze sessies. Hiernaast worden studenten, met name in de laatste fase van het afstudeertraject individueel begeleid door de supervisor. Studenten en bacheloralumni waarderen de vorm van het afstudeertraject en stellen dat ze voldoende begeleiding ontvangen. Het panel is tevreden over de voorgenomen vernieuwingen in dit traject.

Programma masteropleiding Archeologie

De eenjarige masteropleiding Archeologie kent een jaarlijkse instroom van ongeveer 80 studenten, verdeeld over twee instroommomenten. Gemiddeld stromen in september ongeveer 60 studenten in, en in februari nog eens 20. Zoals onder standaard 1 beschreven, is de masteropleiding archeologie nog in transitie. Drie van de vier nieuwe afstudeerrichtingen, namelijk *Global Archaeology*, *Archaeological Science* en *Heritage and Museum Studies*, waren op het moment van de visitatie nog in ontwikkeling. Deze drie richtingen bestaan op dit moment nog uit bundelingen uit de 13 originele afstudeerrichtingen. Zo is de afstudeerrichting *Archaeological Science* momenteel een bundeling van de voormalige afstudeerrichtingen *Archaeobotany/zoology*, *Human Osteology*, *Material Culture Studies* en *Digital Archaeology*. De afstudeerrichting *Applied Archaeology* is reeds ver gevorderd in het herzieningsproces. Deze richting is recent nieuw ontwikkeld in samenwerking met hogeschool Saxion. Het panel heeft uit de gesprekken kunnen opmaken dat de staf en het management van de opleiding duidelijke ideeën hebben over de inrichting en vormgeving van de overige nieuwe richtingen. Het heeft vastgesteld dat de ook de input van alumni over verbetermogelijkheden in de aansluiting op de arbeidsmarkt wordt meegenomen in de herziening. Het panel vertrouwt er daarom op, zeker in het licht van de zeer zorgvuldig uitgevoerde herziening van de bacheloropleiding, dat de nieuwe masterrichtingen ook goed worden samengesteld.

De masteropleiding is eveneens opgebouwd volgens de Leidse universitaire niveau-indeling. Hierbij is een beperkt deel van de vakken van 400-niveau (gespecialiseerde cursus), en heeft het merendeel van de vakken een wetenschappelijke oriëntatie (500) of betreft het een zeer gespecialiseerde cursus (600), in het geval van de masterscriptie. Het masterprogramma is als volgt ingericht: studenten volgen 15 EC aan vakken binnen hun gekozen specialisatie, schrijven een masterscriptie van 20 EC, kiezen een *focus area* voor spatio-temporele verdieping van 10 EC en hebben een vrije keuzeruimte van 10 EC. Studenten van de afstudeerrichtingen *Global Archaeology*, *Heritage and Museum Studies* en *Applied Archaeology* volgen het vak *Archaeological Theory* (5 EC), terwijl studenten van de

richting *Archaeological Sciences* het 5 EC vak *Scientific Methodologies* volgen. Studenten van de afstudeerrichtingen *Applied Archaeology* en *Archaeological Sciences* lopen standaard een stage van 5 EC. Studenten van de overige afstudeerrichtingen kunnen hun vrije keuzeruimte gebruiken indien ze een stage willen lopen. Ook kunnen excellente studenten deelnemen aan het *Leiden Leadership Programma* van 20 EC. Ook het afstudeertraject van de masteropleiding bestaat uit de combinatie van *thesis tutorials* en individuele scriptiebegeleiding. Het panel waardeert de grote ruimte die de masteropleiding studenten biedt om hun eigen interesse te volgen en te verdiepen tijdens hun opleiding. Uit de gesprekken bleek dat ook studenten deze vrijheid als aangenaam ervaren.

Instromen in de masteropleiding Archeologie kan, conform het beleid van de Universiteit Leiden, op twee momenten in het jaar, in september en in februari. Gezien het feit dat ongeveer 25% van de totale instroom in de opleiding in februari start, ziet het panel dat dit tweede instroommoment zeker in een behoefte voorziet. Het panel vernam echter dat studenten uit de februari-groep, om de belasting op de staf te beperken, meedraaien in het reguliere onderwijs, en aansluiten bij de september-groep. Dit houdt in dat deze studenten starten met de meer geavanceerde cursussen en in de tweede helft van het programma de meer oriënterende mastervakken volgen. Het panel begrijpt de motivatie van de opleiding om de februari-groep aan te laten sluiten bij de september-groep, maar ontving ook signalen dat de start van de opleiding hierdoor erg pittig is voor de studenten die instromen in februari. Het adviseert de opleiding derhalve om te overwegen of er wellicht mogelijkheden zijn digitale leermiddelen zoals Small Private Online Courses (SPOCs) in te zetten om te voorzien in een meer geleidelijke start voor deze groep.

Evenals voor de bacheloropleiding is ook de oriëntatie van het masterprogramma passend in de ogen van het panel. Studenten worden vanaf het begin van de opleiding uitgedaagd om kritisch op de materie van het onderwijs te reflecteren. Ook de aandacht voor zowel academische als professioneel/praktische vaardigheden komt goed naar voren in de opleiding. Zoals voor de bacheloropleiding adviseert het panel ook de masteropleiding om blijvend aandacht te besteden aan de formele kant van de academische vaardigheden, het trof in de bestudeerde scripties regelmatig slordige bronvermeldingen aan, ondanks de online beschikbaarheid van richtlijnen hierover. De faculteit realiseert op uitstekende wijze het streven om haar hoogwaardige onderzoek in het onderwijs te integreren.

Onderwijsvormen

De herziening van de bacheloropleiding heeft ook geleid tot de implementatie van een nieuw onderwijsmodel voor de opleiding. De insteek van dit model is studenten gedurende het programma steeds zelfstandiger te laten werken, en het onderwijs gradueel van docent-gestuurd naar student-gestuurd te verschuiven. Het eerste studiejaar bestaat voor groot deel uit vaste onderwijsdagen waarop studenten starten met een algemeen hoorcollege, gevolgd door een tutoraatgroep waarin ze, onder begeleiding van een *teaching assistant*, vragen en opdrachten bestuderen. Vaak zijn er hierna ook nog practica, excursies of andere praktische opdrachten. De opleiding heeft in het eerste jaar een aanwezigheidsplicht ingevoerd en deze lijkt de slagingsgraad positief te beïnvloeden. In het tweede jaar zijn er nog steeds hoorcolleges, maar studenten worden geacht de verwerking van de stof zelfstandig te doen. Wel zijn er in dit jaar nog steeds kleinschalige seminars waarin studenten presenteren, schriftelijke opdrachten uitvoeren en practica volgen. In het derde studiejaar wordt er nog meer zelfstandigheid van studenten verwacht.

Het panel is positief over het nieuwe onderwijsmodel. De rendementcijfers laten zien dat meer studenten met het nieuwe model het eerste jaar succesvol doorlopen. Ook de cijfers voor het tweede studiejaar, waarin onder andere de aanwezigheidsplicht is losgelaten, laten een verbetering ten opzichte van de voorgaande situatie zien. Studenten geven het nieuwe systeem als intensief maar waardevol te ervaren. Ze waarderen de *problem-based* aanpak van de werkcolleges, de persoonlijke insteek van het onderwijs en dat ze actief aan de slag kunnen tijdens de practica. Ze appreciëren het dat ze worden uitgenodigd actief deel te nemen aan het onderwijs en dat er veel momenten zijn voor reflectie op het geleerde. Het panel vindt het goed dat de opleiding er werk van maakt om de

onderwijsgroepen klein te houden, ook als dat inhoudt dat stafleden meerdere keren hetzelfde practicum moeten begeleiden.

Het onderwijs in de masteropleiding is sterk onderzoek gedreven. Veel docenten laten studenten dan ook meedraaien in het lopende onderzoek, bijvoorbeeld via *case-studies*. Voorgeschreven contacturen zijn er minder in de masteropleiding, gemiddeld zo'n zes uur per week. De opleiding zet echter in op activerend onderwijs en onder andere door wekelijkse opdrachten worden studenten buiten de contacturen gestimuleerd actief met de stof bezig te zijn. Studenten van de masteropleiding geven aan dat ook hier het onderwijs gekenmerkt wordt door een persoonlijke aanpak. Het panel acht de gekozen onderwijsvormen passend voor het masterniveau en waardeert de aanwezigheid van het lopende onderzoek in het onderwijs. Beide opleidingen maken veel gebruik van digitale middelen in het onderwijs en het panel heeft enkele interessante voorbeelden van SPOCs en Massive Open Online Courses (MOOCs) gezien. Deze laatste cursussen staan ook open voor studenten van buiten de eigen opleidingen.

Onderwijstaal

De bacheloropleiding Archeologie wordt in principe aangeboden in het Engels, maar studenten hebben de mogelijkheid om het eerste studiejaar colleges in het Nederlands te volgen. Ook kunnen gedurende de hele studie alle toetsen en opdrachten, inclusief de scriptie, in het Nederlands volbracht worden. Het panel waardeert de mogelijkheid die studenten hierdoor hebben voor een geleidelijke overgang en gewenning aan een andere onderwijstaal. De masteropleiding is in principe volledig Engelstalig.

De opleidingen geven aan dat er is gekozen voor een Engelstalige opleiding gezien de aard van het deel van het werkveld waar deze opleidingen voor opleiden, namelijk het internationale archeologische veld. Het panel accepteert deze redenering. Het panel heeft tevens tijdens het locatiebezoek ervaren dat de internationale samenstelling van zowel de staf als de studentenpopulatie voor een zeer diverse en levendige leeromgeving zorgt. Het panel was verheugd om te leren dat internationalisering van het onderwijs in toenemende mate breder wordt opgevat dan de traditionele Angelsaksische oriëntatie en dat studenten bijvoorbeeld ook Italiaanse of Duitse literatuur te lezen krijgen. Ook stelt het panel dat de vakdidactiek is aangepast op de *international classroom*, en dat deze bewust wordt ingezet in het onderwijs. Zo hoorde het panel onder andere over een voorbeeld waarbij studenten uit Aziatische culturen studenten uit West-Europa hielpen inzicht te krijgen in polytheïstische samenlevingen.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding is sinds 2014 gehuisvest in het van Steenisgebouw. Deze locatie was voorheen in gebruik als depotgebouw van het Leidse Herbarium en is uitgebreid verbouwd om in de behoeften van de Faculteit der Archeologie te voorzien. Het panel is zeer onder de indruk van het gebouw en de voorzieningen voor onderwijs en onderzoek. Tijdens de rondleiding heeft het panel vast kunnen stellen dat de archeologie aan alle kanten zichtbaar is, onder andere door verschillende wisselende exposities, posters en foto's in het gebouw. Het panel bemerkte dat ze op deze locatie zin kregen om aan het werk te gaan.

De faculteit beschikt over een aantal uitstekende labs. Onder andere op het gebied van osteoarcheologie, zooarcheologie, archeobotanie en artefactstudies beschikken de opleidingen over ruime faciliteiten. Ook beschikken de opleidingen over een ruimte voor *digital archaeology* met computers waarop gespecialiseerde software is geïnstalleerd. Ook de ruime schervenzaal en uitgebreide referentiecollecties kunnen op de bewondering van het panel rekenen. Het panel waardeerde bovenal dat al deze faciliteiten, wanneer ze niet in gebruik zijn voor onderwijs, beschikbaar zijn voor studenten om aan hun eigen projecten te werken.

Onderwijsgevend personeel

De docenten zijn volgens het panel van hoge kwaliteit. Het panel heeft van studenten vernomen dat de didactische vaardigheden van de staf over het algemeen goed zijn. De faculteit zet goed in op

zowel het behalen van BKO's (93,3% van het onderwijsgevend personeel is in het bezit van deze kwalificatie) en investeert daarnaast in doorlopende training en het ontwikkelen van vaardigheden bij de staf. Ook heeft één staflid een SKO behaald. Ook de beheersing van de Engelse taal is onderdeel van het BKO-traject. Studenten zijn tevreden over de benaderbaarheid van hun docenten. Hierbij prijzen ze met name de open deuren bij veel stafleden, maar ook de mogelijkheden voor informele ontmoetingen die de gezamenlijke kantine in het van Steenisgebouw biedt. Het panel is onder de indruk van de kwantiteit van de staf die betrokken is bij de opleiding en waardeert de focus die vanuit de faculteit is gelegd op het centraal stellen van onderwijs. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat alle hoogleraren onderwijs geven in het eerste jaar van de bacheloropleiding.

Studeerbaarheid en studiebegeleiding

Studenten geven aan dat de beide opleidingen, piekperiodes daargelaten, goed studeerbaar zijn. Het panel heeft tijdens het bezoek vastgesteld dat de langere studietijd van de opleidingen meer veroorzaakt worden doordat studenten veel extra activiteiten ondernemen naast hun studie. Zo zijn veel studenten actief in (bij-)baantjes in de archeologiesector, lopen ze stages of doen een bestuursjaar. Ook werken veel studenten langer aan hun scriptie dan voorgeschreven. In de gesprekken met het opleidingsmanagement en de docenten bleek deze problematiek op de radar te staan. Het panel was verheugd te leren dat de herziening van de bacheloropleiding en het daar gehanteerde nieuwe onderwijsmodel, al een positief effect op de rendementen lijkt te hebben. Het adviseert de opleiding om ook waar het studievertraging rondom de eindwerken betreft scherp te blijven en de verwachtingen per niveau (bachelor of master) correct te blijven communiceren.

De studievereniging L.A.S. Terra doet goed werk voor de opleiding. Deze vereniging is ook betrokken bij de introductieweek voor nieuwe studenten. Het panel prijst ook het werk van de twee studieadviseurs voor de opleidingen. Onder andere door hun werk ademen de opleidingen een sfeer van betrokkenheid. Omdat de opleidingen relatief veel studenten met een functiebeperking hebben, is de werkdruk van de studieadviseurs hoog. Het panel vraagt de opleiding om hier alert op te blijven en waar nodig in versterking te voorzien.

Overwegingen

Het panel is positief over de opzet van de onderwijsprogramma's, die naast een duidelijke opbouw een heldere structuur kennen. Deze opzet ondersteunt studenten om de beoogde leerresultaten te behalen. Het panel stelt dat de beide opleidingen een goede balans bieden tussen het verkrijgen van een brede basis in de archeologie en ruimte voor specialisatie. Ook concludeert het panel dat de beide opleidingen studenten op passende wijze stimuleren kritisch te reflecteren.

Voor de bacheloropleiding vraagt het panel zich af of de keuze voor de afstudeerrichting niet te vroeg komt, omdat deze al voordat studenten ervaring opdoen met archeologisch veldwerk gemaakt moet worden. Het panel zou graag zien dat ook de studenten die de afstudeerrichting *Heritage and Society* kiezen, in ieder geval éénmaal in hun opleiding betrokken worden bij archeologisch veldwerk.

Drie van de vier specialisaties van de masteropleiding, namelijk de richtingen *Global Archaeology*, *Archaeological Science* en *Heritage and Museum Studies*, waren nog volop in ontwikkeling op het moment van de visitatie. De richting *Applied Archaeology*, die samen met de Hogeschool Saxion is vormgegeven was al verder ontwikkeld. Het panel heeft vertrouwen in de ideeën van staf en opleidingsmanagement over de opbouw en vormgeving van de programma's van de overige richtingen.

Studenten volgen college in kleine groepen en zijn tevreden. Het nieuwe onderwijsmodel van de bacheloropleiding is volgens het panel een geslaagde verandering. Ook de masteropleiding met een sterke focus op onderzoek, is passend in de ogen van het panel. Het gebruik van digitale onderwijsvormen is goed opgenomen in de opleidingen. De staf van de opleidingen is uitstekend volgens het panel. Het waardeert de nadruk die de opleidingen leggen op het geven van onderwijs.

Het panel kan zich volledig vinden in de keuze om het onderwijs in de beide opleidingen in het Engels aan te bieden. Het is tevens positief over de geboden mogelijkheid voor eerstejaars bachelorstudenten om vakken in het Nederlands te volgen. Het panel prijst de opleidingen voor de

manier waarop ze de diversiteit aan staffleden en studenten inzetten en dit tot een levendige *learning community* maken.

De voorzieningen van de opleidingen zijn zeer goed te noemen en daarmee zonder meer toereikend. Het gebouw van de Faculteit der Archeologie zet studenten aan tot studeren óp de faculteit in plaats van thuis of in de bibliotheek en beschikt over *state of the art* collecties en laboratoria.

Het panel oordeelt dat de beide opleidingen studeerbaar zijn, maar dat studenten vaak uitlopen met hun studie. Dit is deels door activiteiten die ze naast hun studie ondernemen, maar het panel vraagt de opleidingen ook scherp te blijven op vertraging in de scriptietrajecten en de verwachtingen per niveau (bachelor of master) correct te blijven communiceren. Voor de masteropleiding kan de studeerbaarheid voor studenten uit de februari-instroom nog beter.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsplan en systeem van toetsing

Toetsing binnen de opleidingen Archeologie volgt het facultaire toetsbeleid. Dit beleid is voor de beide opleidingen uitgewerkt in een toetsplan, waarin wordt aangegeven hoe en waar de eindtermen van de opleidingen getoetst worden. Het panel heeft de toetsen en toetsplannen van de opleidingen bekeken, alsmede een aantal toetsmatrijzen. Ook heeft het met vertegenwoordigers van de opleiding gesproken over de invulling van de toetsing en de maatregelen om de validiteit, transparantie en betrouwbaarheid te waarborgen. Op basis hiervan heeft het een zeer goede indruk gekregen van het systeem van toetsing binnen de archeologische opleidingen. In algemene zin is het panel zeer onder de indruk van het professionele en grondige toetsbeleid van de opleidingen. Onder andere het gebruik van het vier-ogen-principe bij het samenstellen van toetsen kan op waardering rekenen. Het panel heeft vastgesteld dat de *constructive alignment* van het programma aanwezig is; toetsvormen en leerdoelen zijn uitstekend op elkaar afgestemd. Het heeft met tevredenheid kennis genomen van de rol die de curriculumcoördinatoren spelen in het bewaken van de samenhang in het toetsprogramma.

Het toetsbeleid van de opleidingen kent de volgende uitgangspunten:

- Iedere cursus wordt getoetst;
- Het toetsontwerp sluit aan bij de leerdoelen en het niveau van de cursus;
- Toetsing bestaat uit deelttoetsen met bij voorkeur verschillende deelvormen;
- Er is compensatie mogelijk;
- Toetsing vindt plaats na afloop van het eerste semester, anders kort na afloop van de cursus;
- Toetsen zijn zoveel mogelijk gespreid geroosterd.

Het panel heeft vastgesteld dat de eerste twee elementen van het toetsbeleid zonder meer worden nageleefd. Het waardeert hierin dat er in het vernieuwingsproces van de bacheloropleiding grondig gereflecteerd is op de toetsing. Staf van de opleiding gaf aan dat dit voor een herinrichting van het testprogramma heeft gezorgd. Het panel hoopt dat de lopende herziening van de masteropleiding eenzelfde reflectie zal opleveren.

Waardering heeft het panel voor de variatie die er in de toetsing in beide opleidingen is aangebracht. Het heeft vast kunnen stellen dat er een duidelijke progressie zit in de wijze waarop er getoetst wordt door de leerjaren heen. Waar de eerstejaars studenten nog veel meerkeuze-tentamens maken wordt er in de jaren daarop steeds meer gebruikt gemaakt van essays, papers en presentaties. In de masteropleiding worden ook discussies waarin studenten helder hun mening uiteen moeten zetten

gebruikt als toetsvorm. Studenten van de opleiding geven aan dat ze de toetsing in de opleidingen als prettig ervaren. Ze geven aan tevreden te zijn met de feedback die ze ontvangen, en met het feit dat ze in de bacheloropleiding, indien gewenst, alle toetsen in het Nederlands kunnen afleggen. Ook de variatie in toetsvormen en het gebruik van deeltaetsen wordt gewaardeerd. Studenten kunnen een deeltaets compenseren als het cijfer tenminste een 5 is.

Het panel ziet nog ruimte voor verbetering waar het op de toetsing van academische vaardigheden aankomt. Het trof in de bestudeerde eindwerken met enige regelmaat slordige bronvermeldingen en literatuurverwijzingen aan. Het panel adviseert om hier door de opleiding heen voldoende aandacht aan te besteden, en het in geschreven opdrachten meer mee te laten wegen in de becijfering.

In de ogen van het panel zit het afstudeertraject goed in elkaar. Het waardeert dat de opleidingen toewerken naar vaste deadlines en inlevermomenten. Tezamen met de onder standaard 2 beschreven ingrepen, kan dit mogelijk ook een positief effect op de studieduur. Het panel was verheugd te zien dat ook bij de staf een bewustzijn leeft dat het tijdig afronden van de scriptie een onderdeel is van de prestatie.

Het beoordelingsproces van de eindwerken van de beide opleidingen is zorgvuldig ingericht. Het panel is te spreken over het systeem waarmee de examencommissie de eerste en de tweede lezers aanwijst. Het dubbelblinde systeem waarmee de beoordelaars uit verschillende vakgroepen beiden een eigen formulier invullen en dan later in overleg een gezamenlijk formulier voor de student opstellen, is uitstekend ingericht volgens het panel. Indien de twee beoordelaars er onderling niet uitkomen is er een mogelijkheid om een derde lezer in te schakelen. Het panel stelt dat de beoordelingsformulieren voor de eindwerken goed zijn vormgegeven en op heldere wijze worden ingevuld. Studenten krijgen hierdoor goed inzicht in de beoordeling van hun eindwerken.

Het oordeel van het panel over de scripties wijkt niet systematisch af van de oorspronkelijke beoordelingen, maar het panel concludeert wel dat deze in een enkel geval wat aan de strenge kant zijn. Het waardeert het streven van de examencommissie om binnenkort kalibratiesessies voor de beoordeling van de eindwerken te gaan organiseren. Tijdens deze sessies zou onder andere het gebruiken van een grotere spreiding binnen de cijferschaal besproken kunnen worden.

Examencommissie

De kwaliteit van toetsing binnen de bachelor- en masteropleiding Archeologie wordt gewaarborgd door de facultaire examencommissie (EC). De EC heeft drie leden, van wie twee tevens als docent aan de faculteit verbonden zijn. Het derde lid van de commissie is een externe toetsdeskundige. In haar werkzaamheden wordt de commissie ondersteund door een secretaris. In de ogen van het panel zijn leden van de EC goed getraind en voldoende deskundig. Het panel stelt vast dat de commissie een grote professionaliseringslag heeft uitgevoerd sinds de vorige accreditatieronde.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel met leden van de EC gesproken. Het panel stelt vast dat de commissie haar werk op zorgvuldige wijze uitvoert. De commissie heeft haar onafhankelijke positie in de faculteit goed weten veroveren en haar autoriteit op toetsingsvlak wordt geaccepteerd. Het panel waardeert de wijze waarop de EC betrokken is en is geweest bij het herzien van de beide opleidingen. Ook is het te spreken over haar proactieve werkwijze. De secretaris van de commissie monitort bijvoorbeeld alle scriptiebeoordelingen, en schakelt de commissie in bij onregelmatigheden. Ook de reguliere toetsing wordt in de gaten gehouden. Indien er zorgwekkende signalen zijn rondom de toetsing, wordt het externe lid ingeschakeld om een toets tegen het licht te houden. Ook voert de commissie onafhankelijk onderzoek uit naar de kwaliteit van de toetsing. Zo is het externe lid bezig met het uitvoeren van onderzoeken naar de selectieve waarde van het eerste studiejaar van de bachelor en naar de invloeden van de deeltaetsen op de doorstroom in het kader van het bindend studieadvies.

De EC hanteert een zorgvuldig beleid rondom plagiaat. Het panel waardeert ten eerste dat de examencommissie zelf expertise rondom het gebruik van plagiaatdetectiesoftware in huis heeft en met name dat zij ook zelf docenten daardoor kan begeleiden bij het gebruik van deze software. Ook ondersteunt de EC docenten bij het gebruik van digitale toetsvormen.

Overwegingen

De toetsing binnen de archeologieopleidingen is in lijn met het facultaire toetsbeleid. De opleidingen hebben een duidelijk toetsplan waarin de vakleerdoelen worden gekoppeld aan de beoogde leerresultaten van de opleiding, en per vak zijn uitgewerkt in toetsdossiers. Het panel heeft een zeer goede indruk gekregen van het systeem van toetsing binnen de archeologische opleidingen. De opleidingen maken gebruik van een brede variëteit aan toetsvormen die passen bij het niveau en de vakinhoud. Het panel waardeert de progressie in de gebruikte toetsvormen over de leerjaren heen. Het panel zou wel graag zien dat de toetsing van academische vaardigheden ook structureler wordt ingebed in de verschillende vakken.

Het panel concludeert dat het afstudeertraject van de beide opleidingen zonder meer voldoet. Het waardeert de toegenomen nadruk op *timemanagement* in dit traject. Tevens stelt het panel dat de beoordelingswijze van de eindwerken goed functioneert. Het systeem met de twee—waar nodig drie—lezers is goed ingericht. Het panel stelde vast dat de beoordelingen in een enkel geval wat streng zijn.

De toetsing van de toetsing, zoals belegd bij de examencommissie, werkt uitstekend in de opleidingen. De commissie is professioneel en ziet op uitstekende wijze toe op de kwaliteit van de toetsing in de archeologieopleidingen. Het proactieve werk van de commissie en onder andere de onafhankelijke onderzoeken die worden uitgevoerd zijn zeer sterke punten. Ook het beleid rondom plagiaat en de ondersteuning die geboden wordt rondom digitaal toetsen kunnen op de goedkeuring van het panel rekenen. Het panel ondersteunt de commissie in haar wens om op korte termijn kalibratiesessies voor de beoordeling van de eindwerken te organiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel per opleiding een steekproef van 15 recent voltooide eindwerken bestudeerd. Deze stukken tonen aan dat studenten in staat zijn om een eigen onderzoek op te zetten en uit te voeren. Hiermee tonen de eindwerken wat het panel betreft aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. Voor de bacheloropleiding was het panel onder de indruk van de hoge kwaliteit van de eindwerken en de sterke analyses. De eindwerken van de masteropleiding vertoonden een duidelijk en gepast niveauverschil met die van de bacheloropleiding. Enkele mastereindwerken zouden met kleine aanpassingen zo door kunnen gaan voor wetenschappelijke artikelen. Het panel begreep van de opleiding dat dit ook regelmatig voortkomt.

Veel eindwerken hadden zeer scherp geformuleerde onderzoeksvragen, en sloten duidelijk aan bij lopend onderzoek binnen de faculteit. Het panel herkent de sterke focus op methoden en technieken uit de opleidingen, enkele technische analyses waren van zeer hoog niveau. In sommige eindwerken, voor zowel de bachelor als de masteropleiding, zou de historische of theoretische inbedding nog wel sterker kunnen. Ook was de bronvermelding in sommige eindwerken wat slordig. Het panel vraagt de opleiding er, ook in de eindwerken, alert op te zijn dat studenten geen louter technische producten af te leveren, maar in te blijven zetten op een *allround* academische benadering.

Alumni

Uit gegevens van de faculteit op basis van een internetonderzoek blijkt dat ongeveer 60% van de afgestudeerden aan de bacheloropleiding Archeologie doorstroomt naar een masteropleiding in hetzelfde vakgebied. 20% van de bachelor alumni gaat aan het werk, veelal in de professionele archeologie. Van de overige 20% zijn geen gegevens beschikbaar. De bachelor alumni die hun master in Leiden vervolgen, stromen over het algemeen goed door. Het panel heeft ook geen reden om aan te nemen dat studenten die hun opleiding elders vervolgen tegen problemen aanlopen.

Van de recent afgestudeerden van de masteropleiding is op dit moment slechts 1% werkzoekend. 60% van de master alumni werkt in de archeologie, 40% is buiten de sector werkzaam. Van de eerste groep stroomt 40% door naar functies binnen de commerciële archeologie, 30% naar een promotietraject, veelal buiten Leiden, en de overige afgestudeerden belanden vaak bij overheden of musea. Het panel is tevreden over deze doorstroomcijfers. Het is met name te spreken over het relatief grote aandeel van de alumni dat een promotieplaats weet te vinden, en stelt dat dit voor de hoge kwaliteit van de Leidse opleiding spreekt. Uit de zelfevaluatie maakte het panel op dat alumni van de opleiding kritisch zijn over de aansluiting van de opleiding op de arbeidsmarkt. Het panel is tevreden te horen dat de opleiding deze kritiek heeft meegenomen in de herziening van de masteropleiding. Het panel verwacht dat de vernieuwde opleiding in een betere aansluiting zal voorzien.

Overwegingen

Het panel constateert dat de gelezen eindwerken van de bacheloropleiding Archeologie in alle gevallen het niveau halen dat verwacht mag worden. Enkele eindwerken waren van zeer hoge kwaliteit. De doorstroom vanuit de bacheloropleiding naar ofwel een masteropleiding, ofwel het werkveld, voldoet ook in de ogen van het panel.

De gelezen eindwerken van de masteropleiding tonen aan dat studenten de beoogde eindtermen behalen. Ook hier waren enkele eindwerken van zeer hoog niveau, deze zouden met enige aanpassing gepubliceerd kunnen worden in de vakbladen. De afgestudeerden van de masteropleiding komen over het algemeen goed terecht. De hoge doorstroom naar promotietrajecten spreekt volgens het panel voor de kwaliteit van de opleiding. Kritiek op de aansluiting van de opleiding op de arbeidsmarkt wordt ter harte genomen in de herziening van deze opleiding, en het panel vertrouwt erop dat de vernieuwde masteropleiding deze aansluiting zal optimaliseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft vastgesteld dat alle standaarden van de bacheloropleiding Archeologie voldoen aan de gestelde eisen. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen paneloordeel over de opleiding daarmee positief.

Het panel heeft vastgesteld dat alle standaarden van de masteropleiding Archeologie voldoen aan de gestelde eisen. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen paneloordeel over de opleiding daarmee positief.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Archeologie* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Archeologie* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Bacheloropleiding Archeologie

Curriculum 2016 en ouder heeft de volgende eindkwalificaties:

a. De theoretische context

De bachelor Archeologie beschikt over kennis van en inzicht in:

- de belangrijkste actuele en historische archeologische kernbegrippen, theorieën en stromingen op hoofdlijnen en de wetenschapsfilosofische en methodologische kernbegrippen die daarin een rol spelen.

b. Vakspecifieke kennis en inzicht

De bachelor Archeologie beschikt over kennis van en inzicht in:

- de evolutionaire en regionale context van de ontwikkeling van mens en cultuur vanaf de eerste mensachtigen op hoofdlijnen;
- de theoretische, methodologische, cultuurhistorische, kosmologische en/of materiaalkundige kernthema's van enkele regio's en/of perioden.

c. Archeologische praktijkvaardigheden en methoden

De bachelor Archeologie is in staat om:

- archeologische gegevens als vondsten, sporen en ruimtelijke gegevens methodisch en kritisch te analyseren en interpreteren, met gebruikmaking van state of the art analysetechnieken;
- een archeologisch veldonderzoek voor te bereiden en uit te voeren, inclusief een adequate omgang met de organisatorische, juridische, logistieke, maatschappelijke en administratieve aspecten;
- methoden en technieken voor een archeologisch veldonderzoek (wijze van opgraven, monsternames ten behoeve van datering of specialistisch onderzoek) te selecteren en toe te passen;
- eenvoudige relevante statistische methoden en technieken te selecteren en toe te passen, dan wel helder te communiceren met een uitvoerend statisticus/specialist.

In de dagelijkse arbeidspraktijk, zoals vastgelegd in de KNA, zal een afgestudeerde bachelorarcheoloog deze stappen alleen onder supervisie van en na een controle door een seniorarcheoloog mogen uitvoeren. Pas na drie jaar werkervaring kan de status van actor in de zin van de KNA behaald worden.

d. Multidisciplinaire vaardigheden

De bachelor Archeologie:

- beschikt over basiskennis van voor de archeologie relevante theorieën en kernbegrippen uit de sociale en natuurwetenschapsgebieden, te weten, de culturele antropologie, de aardwetenschappen en de ecologie en is in staat om onder supervisie eenvoudige methoden en technieken van de sociale en natuurwetenschappen te kunnen inzetten en toepassen in een archeologische context;
- kan helder overleggen met een uitvoerend specialist uit een andere tak van wetenschap over complexe vraagstellingen die een multidisciplinaire aanpak vergen.

e. Academische vaardigheden

De bachelor Archeologie is in staat om:

- zelfstandig literatuur te verzamelen rond een bepaald onderwerp of thema met behulp van traditionele en moderne (digitale) technieken en deze literatuur te selecteren op relevantie en kwaliteit;

- zelfstandig literatuur te bestuderen, te analyseren en te beoordelen met betrekking tot de kwaliteit van de gegevens, argumenten en conclusies en hiervan een heldere schriftelijke samenvatting te geven, voorzien van eigen constructief-kritisch commentaar;
- beeldmateriaal zodanig te hanteren en integreren in een betoog dat het de vraagstelling verheldert en/of versterkt;
- onder supervisie een werkplan voor een rapport of werkstuk op te stellen en uit te voeren dat tenminste de volgende onderdelen omvat: een onderbouwde onderzoeksvraag, een onderzoeksmethode, een kritische analyse en beoordeling van relevante standpunten (literatuuronderzoek), een met argumenten onderbouwd, eigen standpunt en aanbevelingen voor verder onderzoek;
- een goed opgebouwd, helder betoog te houden (onderzoeksgegevens en -interpretaties, kritiek, oplossingsrichtingen) in de vorm van een referaat of lezing, desgewenst ondersteund door digitale presentatietechnieken;
- op rationele, constructieve wijze deel te nemen en leiding te geven aan een academische discussie;
- helder schriftelijk verslag te leggen van kleinschalig, zelfstandig onderzoek;
- in een team samen te werken aan gemeenschappelijke onderzoeksprojecten.

f. Maatschappelijke oriëntatie

De bachelor Archeologie beschikt over kennis van en inzicht in:

- de cultureel-maatschappelijke betekenis van de archeologie en ethische, politieke en economische kwesties die daarin een rol spelen;
- de organisatie van het archeologisch bestel vanuit een globaliserend perspectief;
- het overbrengen van archeologische informatie op zowel archeologisch-specialistische als niet-archeologische doelgroepen.

Curriculum 2017 en later heeft de volgende eindkwalificaties. Onderaan staan de aanvullende eindkwalificaties per specialisatie:

1) Kennis van en inzicht in het vakgebied

De afgestudeerde bachelor Archeologie beschikt over kennis van en inzicht in:

1. de hoofdlijnen van de archeologie van enkele regio's en/of perioden;
2. de belangrijkste stromingen, theorieën, methoden en begrippen voor het bestuderen van het vakgebied;
3. de ontwikkeling van de archeologie als brede discipline;
4. de diversiteit en aard van archeologische gegevens;
5. de methoden en technieken om primaire archeologische gegevens te verzamelen, te documenteren en te beschrijven;
6. de betekenis van archeologie in hedendaagse samenlevingen.

2) Toepassing van kennis en inzicht in het vakgebied

De afgestudeerde bachelor Archeologie is in staat om:

7. archeologische vraagstukken te analyseren en argumenten en redeneringen te evalueren;
8. archeologische gegevens te verzamelen in primaire en secundaire bronnen en te analyseren met relevante informatietechnologie en statistische methoden en technieken;
9. kennis en methoden van verschillende disciplines te combineren en integreren voor de aanpak van een archeologische casus.

3) Oordeelsvorming

De afgestudeerde bachelor Archeologie is in staat om:

10. informatie te beoordelen, relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren;
11. te reflecteren op de maatschappelijke en ethische aspecten van een archeologische kwestie en de consequenties van beslissingen te overzien.

4) Communicatie

De afgestudeerde bachelor Archeologie is in staat om:

12. informatie, ideeën, problemen en oplossingen schriftelijk te presenteren op een heldere manier;
13. een helder mondeling betoog te houden en inhoud en vorm af te stemmen op een specialistisch en algemeen publiek;
14. op constructieve wijze deel te nemen aan een discussie;
15. in een team samen te werken.

5) Leervaardigheden

De afgestudeerde bachelor Archeologie beschikt over:

16. de vaardigheden om eigen kennislacunes te herkennen en zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden te verwerven.

Aanvullend op algemene eindkwalificaties beschikt de afgestudeerde in de specialisatie World Archaeology over de onderstaande eindkwalificaties:

De afgestudeerde bachelor Archeologie, specialisatie World Archaeology, beschikt over kennis van en inzicht in:

- a. diverse archeologische veldtechnieken;
- b. de aard en eigenschappen van diverse archeologische informatiebronnen (vondstmaterialen, sporen, landschappelijke informatie);
- c. veld- en laboratoriummethoden voor het documenteren en beschrijven van primaire archeologische gegevens.

De afgestudeerde bachelor Archeologie, specialisatie World Archaeology, is in staat om:

- d. relevante methoden en technieken te selecteren en toe te passen in archeologisch veldwerk;
- e. primaire archeologische gegevens op basaal niveau te analyseren, te interpreteren en te documenteren
- f. (kleinschalig) archeologisch onderzoek te contextualiseren en in een groter perspectief en wetenschappelijk kader te plaatsen;
- g. een visie op het vakgebied te formuleren en aan de hand hiervan te reflecteren op de noodzaak en wenselijkheid van archeologisch onderzoek;
- h. op constructieve wijze en met gevoel voor politieke verhoudingen deel te nemen aan discussies.

Aanvullend op algemene eindkwalificaties beschikt de afgestudeerde in de specialisatie Heritage and Society over de onderstaande eindkwalificaties:

De afgestudeerde bachelor Archeologie, specialisatie Heritage and Society, beschikt over kennis van en inzicht in:

- a. de belangrijkste stromingen, theorieën en begrippen voor de studie van erfgoed in het algemeen en archeologisch erfgoed in het bijzonder;
- b. de belangrijkste maatschappelijke en ethische kwesties met betrekking tot erfgoed;
- c. de belangrijkste methoden en technieken van erfgoedonderzoek.

De afgestudeerde bachelor Archeologie, specialisatie Heritage and Society, is in staat om:

- d. relevante gegevens te verzamelen met betrekking tot de studie van erfgoed;
- e. eenvoudige, relevante methoden en technieken op het gebied van erfgoedstudies toe te passen;
- f. te reflecteren op de waarde en definitie van erfgoed;
- g. op constructieve en respectvolle wijze deel te nemen aan interculturele discussies.

Masteropleiding Archeologie

Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt:

a. The theoretical context

The graduate:

- is capable, within their chosen specializations, of placing research questions and relevant related archaeological data within a broader scientific, philosophical and theoretical framework and reflect critically upon it.

b. Occupation specific knowledge and understanding

The graduate:

- possesses a general knowledge and understanding of the theories and methods used in Archaeology as a whole;
- possesses thorough knowledge and understanding of the theories and methods used in their two chosen specializations and as such is able to interpret any relevant archaeological data.

c. Applied archaeological skills and methods

The graduate:

- possesses thorough knowledge and understanding of the methods and techniques required for field and laboratory research for their chosen specialisation at a level that they can make an informed choice regarding their own archaeological research/field work within the chosen specialization;
- is capable to a reasonable degree of independently planning and executing this research/fieldwork including adequately managing organizational, legal, logistical, social and administrative aspects, and efficiently using available time and resources.

d. Multidisciplinary skills

The graduate:

- is capable of critically considering developments in adjoining alpha-, beta- and gamma disciplines regarding possible applications within their chosen specialization hence placing their own research/fieldwork within a multidisciplinary framework.

e. Academic skills

The graduate is capable to a reasonable degree of independently:

- drawing up and carrying out a research/fieldwork plan of action within their chosen specialization gathering literature on a particular archaeological subject or topic using both traditional and modern (digital) techniques and selecting this literature on the basis of relevance and quality;
- analysing archaeological literature in terms of data- and/or artefact interpretation and arguments and conclusions, and of assessing the interpretative and argumentative merits of said literature;
- analysing and interpreting archaeological data using modern (digital) techniques and instruments;
- producing a clear written summary of archaeological texts, issues, positions, etc., and providing these with their own constructive criticisms, or solution oriented comments;
- reporting on their own research/fieldwork ultimately culminating in a substantiated personal position and recommendations for further research;
- being capable of taking criticism in a constructive and business-like manner and where necessary to revise their own previous position;
- adequately applying and integrating graphical footage into a presentation so as to clarify and/or strengthen their argumentation (and vice versa).

f. Social orientation

The graduate:

- has the ability to convey research data and -interpretations along with corresponding theoretical and methodological approaches to an audience of non-specialists, in both the spoken and the written word;
- is capable of introspection concerning their own perceptions and will allow for, accept, but also question other points of view;
- is capable of debating the latest archaeological developments and their significance to society;
- is able to form an opinion within their professional field on the basis of incomplete or limited information;
- can reflect on the ethical-social aspects of archaeology;
- is capable of independently determining their own course within the archaeological profession, and similarly of finding their place within society.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Archeologie

World Archaeology	Heritage and Society
YEAR 1	
Field Techniques - 10 ec Fieldschool - 5 ec	Social Scientific Research in Practice (FSW) - 10 ec The Early Modern Era - 5 ec
Past and Future - 5 ec World Archaeology - 15 ec Material Studies - 5 ec Introduction to Heritage Studies - 10 ec Landscape Dynamics - 10 ec	
YEAR 2	
Bioarchaeology - 5 ec Geographic Information Systems (GIS) - 5 ec Material Culture - 5 ec Landscape Archaeology Projects - 5 ec 3 x World Archaeology Seminars - 15 ec Fieldschool 2 - 10 ec	Heritage protection in a Global Context - 5 ec Globalisation in World History - 5 ec Museums in Contemporary societies - 5 ec Economy and Ecology (FSW) - 5 ec 2 x Heritage Seminars - 10 ec Research Preparation (FSW) - 5 ec Fieldwork "Heritage" (FSW) - 10 ec
Deep History - 5 ec Complex Societies - 5 ec Imperial Powers, Global Cultures - 5 ec	
YEAR 3	
Minor - 30 ec Internship - 5 ec Archaeological Theory - 5 ec Designing Archaeological Research - 5 ec Science Communication: Archaeology in the 21st Century - 5 ec Thesis - 10 ec	

Masteropleiding Archeologie

Heritage and Museum Studies 3 courses - 15 ec Thesis - 20 ec	Global Archaeology 3 courses - 15 ec Thesis - 20 ec	Applied Archaeology 3 courses - 15 ec Thesis - 20 ec	Archaeological Sciences 3 courses - 15 ec Thesis - 20 ec
Archaeological Theory - 5 ec			Scientific Methodologies - 5 ec
Focus Area - 10 ec Europe Mediterranean Near East Americas			
Electives - 10 ec			

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Dag 1   Donderdag 26 september 2019

08.30 08.45 Ontvangst
08.45 11.30 Voorbereidend overleg panel
11.30 12.30 Interview inhoudelijke verantwoordelijken
12.30 13.00 Lunch
13.00 14.00 Rondleiding
14.00 14.30 Pauze / intern overleg
14.30 15.15 Interview studenten bachelor
15.15 16.00 Interview studenten master
16.00 16.30 Pauze / intern overleg
16.30 17.30 Interview docenten beide opleidingen
17.30 18.00 Interview studieadviseurs beide opleidingen

Dag 2   Vrijdag 27 september 2019

09.00 10.30 Aankomst, intern overleg panel, inzien documenten en inloopsprekuur
10.30 11.15 Interview examencommissie
11.15 11.45 Pauze / intern overleg
11.45 12.45 Eindgesprek management
12.45 13.15 Lunch
13.15 15.30 Opstellen voorlopige bevindingen en voorbereiden mondelinge rapportage
15.30 16.00 Mondelinge rapportage voorlopig oordeel
16.00 17.00 Ontwikkelgesprek

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Archeologie en 15 eindwerken van de masteropleiding Archeologie. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Businessplan Onderwijsvernieuwing Faculteit der Archeologie 2016-2020

Verslagen van bijbehorende werkgroepen:

- Actieplan Marketing en Communicatie
- Plan of Approach: restructuring of the Bachelor of Archaeology program
- Naar een nieuwe bachelor World Archaeology
- Bachelor track Heritage and Society
- Notitie mastercommissie
- Onderzoek Arbeidsmarktperspectief Archeologie
- Report working group Studysucces

Examencommissie:

- Agenda en notulen 2018-19
- Jaarverslagen Examencommissie 2013/14-2017/18
- Onderzoeken van de Examencommissie
  - o Ontwikkelplan Examencommissie Archeologie
  - o Analyse hertentamen World Archaeology 3
  - o Onderzoek scriptiecijfers dec2014-dec2015
  - o Analyse verzoekschriften 2015-2016
  - o Verslag extern lid 2015-2016
  - o Is there a common grading framework of the theses? (2017)
  - o Review Thesis grading 2017
  - o Analyse MA vs RMA criteria 2016-17
  - o Turnitin analyse BA
  - o Onderzoeksplan examencommissie 2017-2020
  - o Analyse antwoordmodellen (2018)
  - o Memo scriptieanalyse (2018)
  - o Memo overleg onderwijsbureau (2018)
  - o Analyse verzoekschriften 2016-2019

Onderwijs- en Examenregeling 2019-2020: BA, MA, inclusief bijlagen

Opleidingscommissie:

- Agenda en notulen 2016/17-2018/19
- Opleidingsjaarverslagen 2015/16-2017/18

Overige documenten:

- Roosters BA en MA
- Toetsbeleid
- Gids voor Tips en Toetsen
- Handbook Examiners
- Handleiding Opleidingscommissies (FGW)
- New Parameters model for the definition and division of tasks for academic staff at the Faculty of Archaeology
- Protocol Tentamens op Zaal
- Regels en Richtlijnen van de Examencommissie 2019-2020

